

DANIĒLI

Danielin tireru, Yudaban wahala ka ben nōni swāara ta ka yā sanam mē ba wāa yoru sō tōn tukobun mi. U tu yorua u ka win tōmbu dam kē bu ka temana baa bà n wāa nōni swāaru sō. Domi Gusunō u koo bu nasara wē.

Tire te, ta Gusunōn kpāaru ka win girima sōsimō. Wiya u bannu kpuro neni. Wiya u handunia kpare.

Sa ko kpī su tire ten gari bōnu ko yiru. Gbiikaa Danieli ka win bārōba ba nasara wa ben yiberēban wōllō yèn sō ba ben naanē doke Gusunō sō. Yiruse Danieli u kāsī dabīnu wa ni nu sōsimō nge mē bannu ganu koo swīina kpa nu wōruku. Adama Gusunōn tōmba koo nasara wa.

Tire ten kpunaa

1. Danieli ka win bārōba, wiru 1n di sere wiru 6.
2. Danielin kāsīnu, wiru 7n di sere wiru 12.

Danieli ka win kpaasibu ba wāa Babiloniō

¹ Yoyakimu, Yudaban sina bokon bandun wōō itase sōra Nēbukanesaa Babilonin sunō u na ka win tabu kowobu ba Yerusalemu tarusi. ² Yera Yinni Gusunō u dera u Yoyakimu ka win tōmbu gabu mwa. Ma u dera u sāa yerun dendi yānu ganu gura u ka da Babiloniō u yi win būu dirun arumanin beru yerō.

³ Yen biru, u Asipenasi win sōm kowobun wirugii sōōwa u nē, u Isireliba sō sina bibu ka wirugibun bibu gabu gōsio ⁴ ba n sāa durō burōbu be ba n alebu gaa mō. Kpa ba n bwisi ka yēru ka laakari mō bu ka kpī bu Babilonin barum keu ko, kpa bu sōmburu ko sina kpaarō. ⁵ Ma sina boko u win tiin dīa nīn bweseru u ra di ka tam men bweseru u ra nō bu wē ba n dimō kpa ba n nōrumō baadomma ba n ka keu mō sere n ka ko wōō ita bu sere sōmburu tore sina kpaarō.

⁶ Be ba gōsa mi sōra Yuda beni ba wāa, Danieli ka Hanania ka Miseli ka Asaria. ⁷ Ma sina bokon sōm kowobun wirugii wi, u bu yīsinu kōsa. Danieligira Belitasaa. Hananiagira Sadaki. Miseligira Mesaki. Asariagira maa Abenego. ⁸ Danieli u gōru doke u sina bokon dīanu ka win tam mē yina, kpa u ku raa tii disi doke. Ma u sōm kowobun wirugii wi, suuru kana u ku nūn tilasi ko u ka sese te di. ⁹ Ma Gusunō u dera wirugii wi, u ka Danieli nōnu geu mēera u nūn durom kua. ¹⁰ U nē, na nēn yinni sina bokon berum mō. Domi wiya u yi ye i ko i di ka ye i ko i nō. Û n da maa wa i ñ bōru nge bēegii be ba tie, saa ye sō, kari sōra i man doke mi. Domi ba koo kpī bu man wiru bura.

¹¹ Yera Danieli u be nne yen nōrio wi wirugii wi, u bu nōmu sōndia sōwa u nē, ¹² a de su dīanu di yaa sari kpa su nim dirum nō sō wōkurun saka. ¹³ Yen biru, kpa a besen wuswaa mēeri kpa a maa be ba sunōn dīanu dimōn wuswaa mēeri. Yen mē a wa kpa a sun kua mē.

¹⁴ Ma u ben gari yi wura u bu deri sere sō wōku te. ¹⁵ Ye sō wōku te, ta tura, yera u ben wuswaa mēera ma u wa ba bwāa do. Ba maa be ba sina bokon dīa duronu dimō bōrum kere. ¹⁶ Ma Danieliban nōrio wi, u ñ maa bu dīa duro ni, ka tam mē wē. U bu dīanu wēwa yaa sari. ¹⁷ Gusunō u aluwaasi nne ye yēru wē. Ma u bu bwisi kā ba Kaladen barum tireru gia sāa sāa. Ma u bu kua laakarigibu. U maa Danieli bwisi kā u ka dosusu ka kāsinu kpuro tubusia.

¹⁸ Ye wō ita ye, ya yiba, ye sina boko Nebukanēsa u bura mi, yera sōm kowobun wirugii wi, u aluwaasi be kpuro yara u ka nūn bu daawa. ¹⁹ Ma sina boko wi, u ka bu gari kua. Be kpuro sō, goo sari wi u sāa nge Danieli ka Hanania ka Miseli ka Asaria. Yen sōna sina boko u bu wura ba n sāa win sōm kowobu. ²⁰ Gari yi sina boko u bu

bikia kpuro, ba ra yi wisiwa ka bwisi, ka yẽru. Ma u wa ba dobo dobogibu ka sɔrobu bwisi kere sere mi n toma, be ba wãa win tem sɔɔ kpuro.

²¹ Ma Danieli u wãa mi sere Sirusi u ka bandu di.

Nɛbukanesaan dosu

2

¹ Nɛbukanesaan bandun wãɔ yiruse sɔɔ, u dosu gagu kua. Dosu ge, ga nùn berum mwa sere u kpama u dweeya.

² Yera u dobo dobogibu sokusia ka sɔrobu ka bũu sinambu ka bwisigibu bu ka nùn win dosu ge sɔ. Ma tɔn be kpuro ba na ba menna win wuswaaɔ. ³ Ma u bu sɔɔwa u nɛɛ, na dosawa. Ga maa man berum mwa. Na kɪwa i man sɔ ye na dosa.

⁴ Ma bwisigii be, ba sina boko sɔɔwa ka Aramugibun barum ba nɛɛ, yinni, wunen hunde yu daka da! A sun dosu ge sɔɔwɔ kpa su nun gu tubusia.

⁵ Ma sina boko u maa bu sɔɔwa u nɛɛ, wee ye na gɔru doke n bɛɛ kua. Ì kun man dosu gen tii sɔɔwa ka gen tubusianu sannu, kon de bu bɛɛ bɔtiri bɔtiriwa kpa bɛɛn yenusu su ko bansu. ⁶ Adama ì n man gu sɔɔwa ka gen tubusianu sannu, kon bɛɛ kɛɛ dabinu wɛ. Kpa i bɛɛɛ baka wa. Yen sɔ tɛ, i man dosu gen tii sɔɔwɔ ka gen tubusianu.

⁷ Ba kpa m nùn wisa ba nɛɛ, yinni, a sun wunen dosu ge sɔɔwɔ kpa su nun gu tubusia.

⁸ Sina boko u bu wisa u nɛɛ, na yɛ sã sã ma i kɪ i gari gawawa. Domi i nua ye na gɔru doke n bɛɛ kua. ⁹ Ma i ñ man dosu ge sɔɔwa, ye na gɔru doke n bɛɛ kua mi, ya koo bɛɛ kpuro deema. Domi i sɔru kpa i ka man weesu ka gari suninu naawawa kpa n ka nen gere kɔsi. Yen sɔ, i man dosu gen tii sɔɔwɔ kpa n gia ma i ko i kpɪ i gu tubusia.

¹⁰ Yera ba nùn sɔɔwa ba nɛɛ, goo sari dunia sɔɔ mini wi u koo kpɪ u wunen gari yini wisi baa be ba dam mɔ

nge wunε, ben goo sari wi u gari yinin bweseru bikiare s̄robun mi, ñ kun mε dobo dobogibun mi, ñ kun mε Babilonin bwisigibun mi. ¹¹ Ye wunε sina boko a bikia mini, goo sari wi u koo kpī u nun ye tubusia sere būnu baasi ya! Wee nu ku ra n maa wāa t̄mbun suunu s̄ɔ.

¹² Ye sina boko u ben gari yi nua, yera u m̄ru besira. Ma u wooda wē bu Babilonin bwisigibu kpuro go. ¹³ Ma ba sina bokon gari yi kpara ma ba koo Babilonin bwisigii be go. Ma ba Danieli ka win kpaasibu kasu bu go.

Gusunɔ

u Danieli dosu ge s̄ɔwa

¹⁴ Sanam mε Ariɔku sina bokon kirukuban guro guro u yara u ka Babilonin bwisigii be go, Danieli u ka n̄n gari kua ka bwisi ka laakari. ¹⁵ U nεε, am̄na sina bokon wooda yeni ya ka dam m̄ mε. Yera Ariɔku u n̄n gari yin asansi tubusia. ¹⁶ Ma Danieli u da sina bokon mi u n̄n kana u n̄n deri saa fiiko, kpa u wa u n̄n dosu ge tubusia.

¹⁷ Ma Danieli u wura dir̄ u win kpaasibu Hanania ka Miseli ka Asaria gari yi s̄ɔwa. ¹⁸ Ma u bu yiire bu W̄rukoo kana u ben w̄n̄w̄ndu wa kpa u bu dosu ge s̄ɔ kpa bu ku raa bu go ka bwisigii be sannu.

¹⁹ Yen biruwa Gusunɔ u Danieli dosu ge s̄ɔwa w̄kuru, k̄sir̄u s̄ɔ. Ma Danieli u n̄n siara. U nεε,

²⁰ Yinni Gusunɔ,

wuna ko na n siaram̄ ka baadommaɔ.

Wuna a bwisi ka dam m̄.

²¹ Wuna a ra saaba ḡsie.

Wuna a ra sinambu bandu wē.

Wuna a ra maa bu bandu yare.

Wuna a ra laakarigibu laakari wē,

kpa a bwisigibu ȳru kē.

²² Wuna a ra t̄nu s̄ɔsi ye ya berua,

ye u ñ kpē u ka tii tubu.

A yě ye ya wãa wõkuru sãw.

Domi yam bururam mu ra n wãawa wunen mi.

²³ Gusunõ nen baababan Yinni, na nun siaramõ.

Na takaru mð bwisi ka dam me a man kãn sã.

Domi a man sãõsi ye sa nun bikia.

A sun sina bokon dosu ge sãõwa.

²⁴ Yen biru, Danieli u da Ariõkun mi, wi sina boko u wooda wẽ u ka Babilonin bwisigibu go. Ma u nùn sãõwa u nɛɛ, a ku tøn be go. A de a ka man da sina bokon mi. Kpa n nùn win dosu ge tubusia.

²⁵ Ma Ariõku u ka Danieli da fuuku sina bokon mi. Ye ba tura mi, yera u sina boko sãõwa u nɛɛ, wee na durõ goo wa Yuda be ba mwɛerima sãw, wi u koo nun wunen dosu ge tubusia.

Danieli u sina boko dosu ge

sãõwa ka gen tubusianu

²⁶ Ma sina boko u Danieli wi ba maa yĩsiru kã Belitasaa bikia u nɛɛ, kaa kpĩ a man nen dosu gen tii sã ka gen tubusianu?

²⁷ Danieli u sina boko sãõwa u nɛɛ, bwisigibu ka sãrobu ka dobo dobogibu ka bũu sinambu ba ñ kpẽ bu nun asiri ye a bikia mini sã. ²⁸ Adama Yinni goo wãa wõllõ wi u ra tønũ asiri sãõsi, wiya Gusunõ. U maa nun sãõsi ye n koo koora. Sanam me a kpĩ, ye a dosa ka ye a wa kãsiru sãw wee. ²⁹ Sian bwisikuna a mð. Yera wi u ra tønũ asiri sãõsi u nun sãõsi ye n koo koora. ³⁰ Adama ba ñ man asiri ye sãõsi yèn sã na tøn be ba tie bwisi kere. Ba man ye sãõsiwa kpa n ka nun tubusia kpa a n ka yě ye a bwisika wunen gõruõ.

³¹ Sina boko, ye a wa wee. Bwãaroku bõkõ gaga ga yõ wunen wuswaaõ. Bwãaroku ge, ga gunu, ga ballimõ gem gem. Ma ga nanum mõ n kpã. ³² Gen wiru ta sãawa wura gean tii tii. Gen tororu ka gen gãsenu maa sãa sii geesu. Gen nukuru ka gen taanu maa sãa sii gandu. ³³ Gen kõri

yi maa sãa sii wõkusu. Ma gen naasu sãa sii wõku si ba ka sɔndu menna. ³⁴ Sanam mɛ a gu mɛera, yera kperu garu ta mendama guurun di te goo kun karamɛ. Ta na ta gen naasu so ta kɔsuka muku muku. ³⁵ Ma sii wõku si, ka sɔn te, ka sii gan te, ka sii gee si, ka wura ye, ye kpuro ya sunkura muku muku. Ma ya kua nge doo diri yi ba sara sɔɔ sãrerun saa. Ma yi ka woo doona. Baa yin yira a ñ maa kpɛ a wa. Adama kpee te ta bwãaroku ge so mi, ta gɔsirawa guu bakaru. Ma ta handunian tem kpuro wukiri.

³⁶ Dosu geya mi. Tɛ, gen tubusianu wee. ³⁷⁻³⁸ Wunɛ sina boko, wuna a sãa sinambun sunɔ. Wuna a sãa nge wii wuragii te. Wɔrukoowa u nun bandu ka dam ka yiiko ka bɛɛɛ wɛ. Ma u nun tɔmbu ka gbeeku yɛɛ ka gunɔsu nɔma beria a n ka sãa ye kpuron yinni. ³⁹ Wunen biru, bandu garu ta koo se te ta ñ wunɛgiru dam tura. Yen biru, bandu itaseru gara koo maa se kpa ta n dam mɔ handunia kpuro sɔɔ. Tera ta sãa nge sii gandu. ⁴⁰ Ma bandu nnɛseru gara koo maa se, kpa ta n dam mɔ nge sii wõkusu si su ra gãanu kpuro kɔsuku. Nge mɛya ban te, ta ko n dam mɔ tu ka bannu kpuro kɔsuku. ⁴¹ Mɛya a maa wa ma bwãaroku gen naasu ka gen niki binu sãawa sii wõkusu si ba menna ka sɔndu. Yen tubusiana ban te, ta ko n bɔnu sãawa yiru. Ka mɛ, bɔnu tia ya ko n dam mɔ nge sii wõku si. ⁴² Kpa bɔnu tia yu dam bia nge naa niki bii ni nu sãa sii wõku si ba ka sɔndu menna. ⁴³ Sii wõkusu ka sɔn te a wa ya mɛnɛ mi sannu, ya maa sɔɔsimɔ ma ban ten wirugibu ba ko n kasu ben bibu bu suana kpa bwesenu nu ka ko tia. Adama ya ñ koorɔ nge mɛ ya ñ koorɔ sisu ka sɔndu bu ko tia.

⁴⁴⁻⁴⁵ Kpee te a wa ta mendama ka tii mi, ma ta sii wõku si, ka sii gan te, ka sɔn te, ka sii gee si, ka wura ye kpuro kɔsuka muku muku mi, ten tubusiana, ban ten sinambun waati sɔɔ, Wɔrukoo u koo bandu garu swii. Goo sari wi u

koo ban te fuka. Bweseru garu maa sari te ta koo tu yoru diisia. Ban te, ta koo ban ni nu tie kpeerasia kpa te tona ta n waa sere ka baadommao. Gusuno Dam kpurogii wiya u nun soso ye n koo kora. Ye a wa wunen dosu ge so kpuro, ya weewa win min di. Yen tubusianu maa sawa nge me na nun sowa.

⁴⁶ Yera sina boko Nebukanesaa u yiira u wiru tem girari Danielin wuswaa. Ma u dera ba yakuru kua ka turare bu ka Danieli siara. ⁴⁷ Sina boko u Danieli sowa u nee, ka geema been Yinni wini u bunu kpuro kere, u maa sawa sinambun Yinni. Wiya u ra tonu gari asirigii so. Domi u dera a kpa a gari asirigii yini gerua.

⁴⁸ Yera sina boko u Danieli kua ton boko win bandu so. Ma u nun kee baka dabinu ka. Yen biru, u nun kua Babilonin beran wirugii ka maa yen bwisigibun tonwero.

⁴⁹ Ma Danieli u sina boko kana u Sadaki ka Mesaki ka Abenego Babilonin bera ye nomu beria. Ma win tii u kua sina bokon bwisi kee.

Nebukanesaa u wooda we

bu win bwaroku wuraguu sa

3

¹ Sina boko Nebukanesaa u bwaroku wuraguu kua. Gen gunum mu saa gom soonu wata. Gen yasum maa saa gom soonu naba tia. Ba gu yrasia batuma gaa so ye ba mo Dura, Babilonin tem bera mi. ² Yera sina boko u dera ba tem men sinambu kpuro menna ka men beri berikan wirugibu ka men bwisi keebu ka men siri kowobu ka be ba ra men arumaniba bere ka sere maa men wirugii be ba tie bu ka bwaroku gen saaru tore. ³ Ma ton be kpuro ba menna. Ben baawure u yra bwaroku gen wuswaa bu ka gen saaru tore.

⁴ Saa yera sina bokon baro u kpara u nee, bee bwesenu kpuro i swaa dakio i no ye sina boko u bee yiirem. ⁵ Ma

i nua ba kɔba so ka guunu ka mɔrɔkunu ka baranu ka g̃asu ka bara bwese ni nu tie, i ko i yiirawa i bw̃aroku wuragu ge s̃a ge sina boko u kua mi. ⁶ Wi u kun yiire u gu s̃awa ba koo ñn kp̃ɛwa mii mii d̃ɔ boko wi ba s̃ruan suunu s̃ɔ.

⁷ Yen s̃na saa ye tɔn be, ba nua ba kɔbi yi ka guu ni so ka mɔrɔku ni, ka bara ni, ka g̃a si, ba yiira ba bw̃aroku wuragu ge s̃awa.

Danielin kpaasibu ita be,

ba yina bu bw̃aroku ge s̃a

⁸ Yen d̃ma te, Babilonigibu gabu ba seewa ba da ba Yuuba d̃mɛ sina bokon mi. ⁹ Ba ñn s̃ɔwa ba ñɛ, sina boko, wunen hunde yu daka da! ¹⁰ Wunɛ sina boko, wuna a wooda w̃ a ñɛ, baawure wi u nua ba kɔbi so ka guunu ka mɔrɔkunu ka baranu ka g̃asu ka bara bwese ni nu tie, u yiiru u bw̃aroku ge s̃a. ¹¹ Mɛya a maa ñɛ, wi u kun yiire u gu s̃awa bu ñn kp̃ɛyɔ d̃ɔ boko wi ba s̃rua s̃ɔ. ¹² Adama wee Sadaki ka Mɛsaki ka Abenego, Yuu be a kua Babilonin tem beran wirugibu mi, ba ñ wunen wooda ye garisi g̃anu. Ba ku ra wunen b̃nu s̃a. Mɛya ba ñ maa yiire ba wunen bw̃aroku ge s̃awa.

¹³ Ye sina boko u gari yi nua, yera win m̃ru ya seewa u ñɛ, bu doo bu Sadaki ka Mɛsaki ka Abenego mwaama. Ma ba da ba bu mwaama ba ka na wi, sina bokon mi. ¹⁴ Ma sina boko Nebukanɛsaa u bu bikia u ñɛ, ka gem, i yinawa i nen b̃nu ka nen bw̃aroku wuragu ge na kua mi s̃a? ¹⁵ T̃ɛ, i doo i n s̃ɔru s̃a. Ì n kpa nua ba kɔba so ka guunu ka mɔrɔkunu ka baranu ka g̃asu ka bara bwese ni nu tie, i yiiru kpa i bw̃aroku ge s̃a. Ì n yina, ba koo b̃ɛ kp̃ɛwa mii mii d̃ɔ boko wi ba s̃rua s̃ɔ kpa n wa ñ n b̃u weren na u koo b̃ɛ w̃ra saa nen ñmun di.

¹⁶ Sadaki ka Mɛsaki ka Abenego ba ñn wisa ba ñɛ, yinni, sa ñ ka tii yinam̃. ¹⁷ À n sun kp̃ɛ d̃ɔ boko wi s̃ɔ,

Gusunɔ wi sa sãamɔ u koo kpĩ u sun yara dɔɔ win min di kpa u sun wɔra wunen nɔman di. ¹⁸ Baa ñ n meren na, a n yẽ ma sa ñ wunen bũnu sãamɔ. Meya sa ñ maa wunen bwãaroku ge yiiramme.

¹⁹ Ye u ben gari yi nua, yera u ka bu mɔru kua. Ma u gerua u nɛɛ, bu dɔɔ win kpãaru sosio gem gem. ²⁰ Ma u durɔ gbebunu gɔsa win tabu kowobu sɔɔ be ba dam bo u nɛɛ, bu Sadaki ka Mesaki ka Abenego bɔkuo bu kpɛɛ dɔɔ boko wi sɔɔ. ²¹ Yera ba tɔn be mwa ba bɔkua, ma ba bu kpɛɛ dɔɔ boko wi sɔɔ ka ben yãa ni ba doke sannu. Niya ben yabenu ka ben sokoto ka sere maa ben furɔsu. ²² Ma ba dɔɔ win kpãaru sosi nge me sina bokon wooda damgia ye, ya gerua. Yera dɔɔ win yam susura tabu durɔ be go be ba Sadaki ka Mesaki ka Abenego kpɛɛbu da mi. ²³ Ma Sadaki ka Mesaki ka Abenego ba wɔri dɔɔ boko wi sɔɔ nge me ba ka bu bɔkua.

Danielin kpaasibu ita be,

ba ñ dɔɔ mwaare

²⁴ Yera sina boko Nebukanɛsaa u nanda ma u seewa fia u be ba ra nùn bwisi kɛ bikia u nɛɛ, n ñ tɔmbu itawa sa bɔkua sa kpɛɛ dɔɔ boko wi sɔɔ?

Ba nùn wisa ba nɛɛ, oo, meya.

²⁵ Ma u bu wisa u nɛɛ, wee tɔmbu nnɛwa na waamɔ ba sĩimɔ dɔɔ boko win suunu sɔɔ. Ba ñ dɔɔ mwaare. Be kpuro ba maa kusiarewa ma ben nnɛse u ka wɔllun tɔnu weene.

²⁶ Saa ye sɔɔra Nebukanɛsaa u susi dɔɔ boko win bɔkuɔ u nɛɛ, Sadaki, Mesaki, Abenego, beɛ Wɔrukoon sɔm kowobu, i yarima i na mini.

Ma ba yara dɔɔ boko win min di. ²⁷ Yera wirugii be sina boko u raa soka ba menna mi, be kpuro ba wa ma dɔɔ kun dam mɔ durɔ be sɔɔ. Meya baa ben seri tia ya ñ dɔɔ mwaare. Ben yãa ni ba sebua nu ñ dɔɔ numie. ²⁸ Ma Nebukanɛsaa u nɔɔgiru sua u nɛɛ, i Gusunɔ siaro wi u sãa

Sadaki ka Mesaki ka Abenegon Yinni. Domi wiya u win gɔrado gɔrima u ka win bwāa be ba n̄n naane kua mi faaba ko. Ba ne sina bokon wooda yina, ba n̄ ben wasin wahala garisi gāanu. Ba yina bu būu goo s̄a ma n̄ kun m̄a Gusun̄. ²⁹ Tē wooda ye na wēem̄a wee, t̄nu baawure baa n̄ n bwese teren na u s̄a, ma u Gusun̄, Sadaki ka Mesaki ka Abenegon Yinni gari kam gerusi, na kon de bu yēro b̄tiriwa, kpa win yenu gu ko bansu. Domi goo maa sari wi u koo kp̄i u t̄nu faaba ko nge m̄e.

³⁰ Yeniban biru, sina boko Nebukanesaa u Sadaki ka Mesaki ka Abenego aye bakanu wē Babilonin tem bera mi.

Nebukanesaan dosu yiruse

³¹ Sina boko Nebukanesaa u bwese ni nu wāa handunia s̄o kpuro t̄bura u n̄e, Gusun̄ u de i n̄ alafia m̄a.

³² N man wēre n̄ ka b̄e s̄o ȳirenu ka maamaaki be W̄rukoo u man s̄ōsi.

³³ Win ȳire ni, nu kp̄a.

Maamaaki ye, win sinara.

Win banda kun kpeem̄a.

U ko n̄ s̄awa sun̄a sere ka baadommāa.

4

¹ N̄e, Nebukanesaa, na wāa nen sina kpaar̄o ka b̄ri yendu ka nuku dobu. ² Yera w̄kuru garu s̄o, na dosu gagu kua ge ga man berum mwa. K̄asi ni na wa sanam m̄e na kp̄i, nu man nanum mwa. ³ Yen s̄ōna na wooda yara na n̄e, Babilonin bwisigibu kpuro bu mennama nen mi kpa bu man dosu ge tubusia. ⁴ Yera dobo dobogibu ka s̄robu ka būu sinambu ka Babilonin bwisigibu ba na. Na bu dosu ge s̄ōwa, adama ba kpana bu man gu tubusia. ⁵ Yen biru, Danieli wi ba sokum̄a ka nen būun ȳisiru Belitasaa u na.

N deema bũu geeba * ka nùn wãa. Ma na nùn nen dosu ge sãowa. ⁶ Na n̄εε, wi, wi u sãa bwisigibu kpuron wirugii, na yẽ ma bũu geebun hunde ya nùn wãasi. Yen sã, asiri gaa sari ye ya ka nùn s̄ε. Nen dosu ge wee. U man gu tubusio.

⁷ Sanam m̄ε na kpĩ, ye na dosa wee.

Dãru gara na wa ta yã handunian suunu sãw.

Dãa t̄ε, ta gunu too.

⁸ Ma ta dam m̄w.

Ten gunum mu sosi sere mu wõllu girari.

Handunian goonu n̄n̄εgibu kpuro ba tu waam̄owa.

⁹ Ten wurusu wã

ma ta mara siki siki n̄ge gandia.

Te sãra handuniagibu kpuro ba ra ben d̄ianu wa.

Ten saar̄owa gbeeku ȳεε yi ra sãw sure.

Ten kãasi wõll̄owa gun̄osu su sokunu sãa.

Te sãra hunde koni baayere ya ra yen d̄ianu wa.

¹⁰ Ma na Gusun̄on ḡrado goo wa u sarama wõllun di.

¹¹ U n̄w̄ogiru sua u n̄εε,

i dãa te k̄iȳw̄ i sura

kpa i ten kãasi b̄w̄ari b̄w̄ari.

I ten wurusu w̄oko

kpa i ten marum s̄ari i yari.

Kpa gbeeku ȳεε yi duki su saa ten saarun di.

Kpa gun̄osu su se saa ten kãasin di.

¹² Adama i ten koo kpiriru derio tem sãw

ka ten gbini yakas̄w

ta n b̄okua ka sisu ka sii gandun ȳoni.

Kpa ta n dirum soore

ta n yakasu dim̄w n̄ge gbeeku ȳεε.

¹³ Bu tu t̄onun bwisikunu wunario.

Kpa bu tu gbeeku yaan bwisikunu dokea.

* 4:5 bũu geebu - Nebukan̄esaa u ñ gina tuba ma Yinni Gusun̄owa u wãa ka Danieli. Yen sãna u n̄εε, bũu geeba ba Danieli somim̄w.

Kpa ta n s̄a me w̄ɔ n̄ɔba yiru.

¹⁴ Wooda ye, ya weewa saa Gusun̄n ḡradoban min di kpa t̄ambu kpuro bu ka gia ma W̄rukoowa u bannu kpuro n̄eni. Wi u k̄iwa u ra nu w̄ɛ. U ra wi ba ñ mam garisi ḡāanu w̄lle sue.

¹⁵ Dosu gera mi, ge n̄e, N̄ebukan̄esaa na dosa. T̄ɛ, wun̄e Belitasaa, a man gu tubusio domi bwisigii be ba w̄a nen tem me s̄ɔ kpuro ba kpana bu man gu tubusia. Adama wun̄e, kaa kp̄i ȳen s̄ɔ b̄uu geeba ka nun w̄a.

Danieli u dosu ge tubusia

¹⁶ Yera Danieli wi ba maa sokum̄o Belitasaa u nanda. Ma u biti soora saa fiiko. Ma N̄ebukan̄esaa u n̄e, Belitasaa, a ku de dosu ge, ka gen tubusianu nu nun biti ko.

Danieli u wisa u n̄e, yinni, dosu gen tubusianu nu ka wunen yibereba nera. ¹⁷ A d̄aru wa ta kp̄a. Ma ta dam m̄o. Ten gunum mu girari w̄ll̄o. Ma ba tu waam̄o handunia gira kpuro. ¹⁸ Ten wurusu w̄a. Ma ta binu mara siki siki. Ma handuniagibu kpuro ba ben d̄ianu waam̄o te s̄ɔ. Gbeeku ye ye yi ra n w̄a ten saar̄o. Gun̄osu su maa sin sokunu m̄o ten k̄asi w̄ll̄o. ¹⁹ D̄aa te, ta s̄awa wun̄e sina boko. Domi a kp̄ea a dam kua ma mu w̄llu girari. Ma wunen bandun dam mu s̄ɔsira handunian goonu n̄e s̄ɔ. ²⁰ Yen biru, a Gusun̄n ḡrado goo wa u sarama w̄llun di ma u n̄e, i d̄aa te k̄iyo i sura tu kam ko. Adama i ten koo kpiriru derio tem s̄ɔ mi, ka ten gbini ta n b̄okua ka sisu, ka sii gandun ȳoni yakasu mi. Kpa ta n dirum soore ta n yakasu dim̄o nge gbeeku ye ye sere w̄ɔ n̄ɔba yiru. ²¹ N̄en yinni, dosu gen tubusianu wee. W̄rukoowa u nun win himba s̄ɔsi ye u kua wunen s̄ɔ. ²² Ba koo nun gira t̄ambun suunu s̄ɔn di. Kpa a n w̄a ka gbeeku ye ye sannu. Kpa a yakasu di nge naa, a n dirum soore sere w̄ɔ n̄ɔba yiru sere a ka gia ma W̄rukoowa u bannu kpuro

neni. Wi u kīwa u ra maa nu wē. ²³ Wooda ye ba wē ba nē, bu dāa ten koo kpiriru ka ten gbini derio mi, yen tubusiana ba koo nun wunen bandu wesia saa ye a wura ma Wərukoowa u bannu kpuro neni. ²⁴ Yen sō, sina boko, a de a nēn gere wura. A de a gea ko a ka wunen durum wuna. A daa kōsa kpuro derio kpa a sāarobu wənwəndu kua. Saa yera wunen alafia ya koo daka da.

Dosu gen gari yi koorā

²⁵ Yeniba kpuro ya sina boko Nēbukanesaa deema. ²⁶ Ye n kua suru wəkura yirun biru, sōo teeru yera u sīimō win dii tēera wəllō Babiloni. ²⁷ Ma u nē, Babiloni wee, wuu bōkō ge na bana ka nēn tiin dam ga n ka sāa nēn sina kpaaru. Ga maa nēn yiiko ka nēn bēere sōosimō.

²⁸ Sanam mē sina boko u gari yi gerumō u ñ kpa, yera nōo gaga nōora wəllun di ga nē, sina boko Nēbukanesaa, a swaa dakio a nō. Ba nun bandu yara. ²⁹ Ba koo nun gira təmbun suunu sōon di. Kpa a n wāa ka gbeeku yēe sannu kpa a n yakasu dimō nge naa sere wōō nōoba yiru sere a ka wura ma Wərukoowa u bannu kpuro neni. Wi u kīwa u ra maa nu wē.

³⁰ Yande gari yi, yi Nēbukanesaa deema. Ba nūn gira təmbun suunu sōon di. Ma u yakasu dim wəri nge naa u dirum soore. Ma win seri denya nge gunō bakerun sansu. Ma win nii kōkōsu su denya nge gunōgisu.

Nēbukanesaa

u maa wure u kua tōnu

³¹ Ma Nēbukanesaa u nē, ye saa ye, ya doona, yera na nōni seeya wəllō. Ma nēn bwisikunu wure nu kua tōnuginu. Ma na Wərukoo siara ka bēere wi u wāa sere ka baadommaō. Wiya u yiiko kpuro mō. Win sinanda kun nōru mō. Win bandu ta ko n wāawa sere ka baadommaō.

³² Baa handunian təmbu kpuro bā n mēna, ben dam

kun sãa gãanu win nãni sãa. U ra ko nge me u kĩ win gɔradoban suunu sãa ka tãmbun suunu sãa. Goo sari wi u koo kpĩ u win nãmu dɛba ñ kun me u nùn sã u nɛɛ, mba u mɔ me.

³³ Sanam me nen laakari ya wurama, yera ba maa man nen bɛɛɛ ka nen girima ka nen bandun yiiko kpuro wesia. Nen bwisi kɛɔbu ka nen sina asakpɔbu kpuro ba na nen mi ba man nen bandu wesia. Ma ten dam mu sosi mu kera yellu. ³⁴ Tɛ, nɛ Nebukanɛsaa, na wɔllun sina boko siara ka bɛɛɛ. Na nùn wɔlle sua. Domi ye u mɔ kpuro ya sãawa gea. Win swɛɛ kpuro yi sãawa dee dee. U koo mam kpĩ u be ba tii suamɔ kawa.

Bɛɛsasaa u tãmbu dim soka

5

¹ Nebukanɛsaan biru, sina boko Bɛɛsasaa u bandu di. Yera sãa teeru u win sina asakpɔbu nɔrɔbu (1.000) dim soka. Ma ba tam nɔrumɔ wi ka be sannu. ² Ye tam me, mu Bɛɛsasaa nuka, yera u gɔra u nɛɛ, bu win nɔri wuragii ka sii geesugii yarama yi win baaba Nebukanɛsaa u gurama saa Gusunɔn sãa yerun di te ta wãa Yerusalemuɔ. Kpa wi ka win sina asakpɔbu ka win kurɔbu ka win sinanibu bu ka yi tam nɔ. ³ Yera ba ka nɔri wuragii yi na, ba ka yi tam nɔrumɔ wi ka win tɔn be kpuro. ⁴ Tam nɔru bi sãa, ba ben bũnu siaramɔ nìn bwãarokunu ba kua ka wura ka sii geesu ka sii gandu ka sii wãkusu ka dãa ka kpenu.

⁵ Saa ye sɔra sina boko u nãmu gagu wa ga yarima mi fitilan yam bururam mu sãɔsire, ma ga yorumɔ sina kpaarun gana wɔllɔ mi ba soo kpika tɛɛni. ⁶ Yera u nanda, win wuswaa burisina. Win torora kara, u diirimɔ sere win dũu winu soonamɔ. ⁷ Yera u nɔɔgiru sua ka dam u nɛɛ, bu nùn sɔrɔbu ka Babilonin bwisigibu ka bũu sinambu sokuama. Ye ba na, yera u nɛɛ, wi u kpĩa u yora yeni gara u ye tubusia u koo yẽro wuran saba dokea kpa u nùn

gurumusuru sebusia u nùn win bandun dam sukum wē u n ka sã tōnu itase win bandu sã.

⁸ Sina bokon bwisigii be kpuro ba dua mi yora ye, ya wãa. Adama ba kpana bu ye gari bu sere mam nɛɛ, ba koo ye tubusia. ⁹ Ma ya sina boko nanda too sere win wuswaa burisina. Ma win sina asakpɔbun tii ba biti soora.

Danieli u yora ye gara

u tubusia

¹⁰ Sina bokon mero u sunɔ ka win sina asakpɔbun gari yi nua. Yera u dua mi ba mɛnnɛ ba tãɔ bakaru dimɔ. U nɛɛ, sina boko, wunen hunde yu daka da! A ku nanda sere wunen wuswaa ya n burisine. ¹¹ Domi goo u wãa wunen tem mɛ sã, wi u bũu geebun * hunde mɔ. U bwisi ka laakari mɔ nge bũnu. Yen sãna wunen baaba Nɛbukanesaan waati sã, u nùn kua sɔrobu ka dobo dobogibu ka Babilonin bwisigibun wirugii. ¹² Durɔ win yĩsira Danieli. Wiya sina boko Nɛbukanesaa u yĩsiru kã Belitasaa. Ba wa ma u bwisi ka yɛɛ bakaru mɔ, ma u suka ka dosusu ka gãa ni nu sɛn tubusianun kɛru mɔ. Ñ n men na, a nùn sokusio, u koo nun yora ye tubusia.

¹³ Yera ba ka Danieli da sina bokon wuswaa. Ma sina boko u nùn bikia u nɛɛ, wuna Danieli wi? A sãawa Yuu ben turo be nen baaba sina boko u mwɛerima Yudan tem di?

¹⁴ Ba man wunen gari sãɔwa ma bũu geeba ka nun wãa. Yen biru, a bwisi ka laakari gea mɔ a ka tōnu gãa sɛsɔginu tubusia. ¹⁵ Wee ba ka man bwisigibu ka sɔrobu naawa bu ka man yora yeni garia kpa bu man yen tubusianu sã. Adama ba kpana. ¹⁶ Na maa nua ma a ra tɔmbu gãanu tubusie ni nu bu bitani mɔ kpa a dosu tubusia. Tɛ, à n kpĩa a yora yeni gara ma a man yen tubusianu sãɔwa, kon nun gurumusuru sebusia kpa n nun wuran saba dokea n

* ^{5:11} bũu geebu - I wiru 4:5n tubusianu mɛerio.

nun nen bandun dam sukum wē. Kpa a ko tōnu itase nen bandu sǎ.

¹⁷ Yera Danieli u nùn wisa u nεε, yinni, a wunen kēε ni tii yiiyo, ñ kun mε a goo wē. Adama kon nun yora ye garia kpa n nun yen gari tubusia. ¹⁸ Ñ n men na, yinni, a swaa dakio a nǎ. Wǎrukoo u wunen tundo Nebukanesaq bandu wē ka bεεε ka girima ka yiiko. ¹⁹ Dam mε u nùn wēn sǎ, bwesenu kpuro nu nùn nasie sere nu ra n diirimǎ win wuswaa. Ye u kī, yera u ra ka tōnu ko. U koo kpī u nùn go, ñ kun mε u nùn deri, ñ kun mε u nùn wǎlle sua, ñ kun mε u nùn taare. ²⁰ Adama saa ye sǎ, u tii sua u gōru bǎbia, yera Gusunǎ u nùn yara bandun di ma u gina nùn yiiko ye mwaari. ²¹ U nùn wuna tǎmbun suunu sǎon di. Ma win bwisikunu gǎsia nge gbeeku yaaginu. U da u wǎa ka ketε gbeekinu sannu ma u yakasu dimǎ nge naa u dirum soore sere u ka wura ma Wǎrukoowa u bannu kpuro neni. Wi u kīwa u ra maa nu wē. ²² Wee, wunε maa Bεεsasaa, wunε wi a sǎa win bii, baa mε a ye kpuro yē, a yina a tii kawa. ²³ Ma a tii sue Yinni Wǎrukoon wuswaa. A dera ba ka win sǎa yerun nǎri na i ka tam nǎra wunε ka wunen sina asakpǎbu ka wunen kurǎbu ka wunen sinanibu. Ma a seewa a wunen būnu siaramǎ nìn bwǎarokunu ba kua ka sii geesu ka wura ka sii gandu ka sii wǎkusu ka dǎa ka kpenu, baa mε nu ñ gari nǎmǎ, nu ñ yam waamǎ, nu ñ maa gǎanu yē. Adama Gusunǎ wi u wunen wǎaru neni, a ñ nùn bεεε wē. ²⁴ Yen sǎna u nǎmu ge gǎrima ge ga yora ye kua. ²⁵ Ye ba yorua mi wee, ba gara, ba gara, ba yīira, ba bǎnu kua. ²⁶ Yen tubusianu wee. Ba gara, ya gerumǎwa Gusunǎ u wunen bandun sanam gara ma u tu nǎru koosia. ²⁷ Ba yīira, ya gerumǎwa ba wunen bunum yīira ba deema a ñ bunu. ²⁸ Ba bǎnu kua, ya maa gerumǎwa ba wunen bandu bǎnu kua. Ma ba tu Mεdiba ka Pεesiba wē.

²⁹ Yande mi kǎ, Bεεsasaa u nεε, bu Danieli gurumusuru sebusio kpa bu nùn wuran saba dokea kpa bu kpara ma u

kua tōnu itase win bandu sɔɔ.

³⁰ Dɔma ten wɔ̄kura ba Bɛɛsasaa Babilonin sina boko wi go.

6

¹ Ma Darusi wi u sãa Mɛdin bweseru u bandu di. Saa ye, u mɔwa wɔ̄ɔ wata ka yiru.

Danielin yiberɛba

ba nùn yina beria

² Darusi u tɔmbu wunaa teeru gɔsa ba n sãa win tem beri berikan wirugibu. ³ Ma u tɔmbu ita gɔsa u bu kua wirugii ben tɔnwerobu. Ben miya wirugii be, ba ko n da nɛ bu ben sɔma tusia. Kpa sunɔ u ku raa ka asara wa. Danieli u sãawa tɔnwerobu ben turo. ⁴ U beri berikan wirugii be, ka ben tɔnwerobu bwisi kere. Yen sɔna sina boko u bwisika u nùn ko tem mɛ kpuron wirugii. ⁵ Saa ye sɔra Danielin tɔnwerosii be, ka beri berikan wirugii be, ba nɔɔ tia kua bu ka nùn toraru garu mani sina bokon bandun swaa sɔɔ. Adama ba n toraru garu wa wi sɔɔ. Domi u sãawa naanɛgii, u n kɔsa gaa koore. U n maa sɔmburu garu atafiiru koore. ⁶ Yera tɔn be, ba nɛɛ, sa n gãanu ganu wasi su Danieli mani ma n kun mɔ ye ya sãa win Gusunɔ sãarun gari baasi.

⁷ Ma ba nɔɔ tia kua ba da sina bokon mi ba nɛɛ, yinni, wunen hunde yu daka da! ⁸ Bɛɛɛ beri berikan wirugibu ka tɔnwerobu ka siri kowobu ka wunen wesianɔsibu, bɛɛɛ kpurowa sa nɔɔ tia kua a ka wooda yara ye ya gerumɔ baawure u nun sã sere sɔɔ tɛna. Wi u ye yina ma u bũu goo n kun mɛ tɔnu goo sãwa sere n ka ko sɔɔ tɛna ye, ba koo yɛro kpɛɛwa wɔru m̀i sɔɔ gbee sinansu wãa. ⁹ Tɛ yinni, a wooda ye sireo a nɔma doke kpa yu ko nge Mɛdiba ka Pɛɛsiban wooda ye ba ku ra kɔsi.

¹⁰ Ma sina boko u wooda ye nɔma doke ba ye yara.

Ba Danieli kpɛɛ

gbee sinansun wɔruɔ

¹¹ Saa ye Danieli u nua ma ba wooda ye nɔma doke, yera u da win gidambisan wɔllɔ u dua yen dii sɔwɔ gɛn fɛnɛnti ya wukiare Yerusalemun bera gia. Miya u yiira u kanaru kua u Gusunɔ siara nge mɛ u ra ko tɔru baatere nɔn ita. ¹² Yera sɔw teeru tɔn be, ba nɔn duwi ba deema wee u Gusunɔ kanamɔ u somiru bikiamɔ. ¹³ Yen biru, tɔn be, ba yara ba da sina bokon mi ba nɔn wooda ye yaayasia ba nɛɛ, n n̄ wuna a wooda yara ye ya gerumɔ bu nun sã? N n̄ wuna a nɛɛ, ma goo ù n b̄uu goo n̄ kun mɛ tɔnu goo sãwa sɔw tenan baa sɔw, ba koo yɛro kpɛɛwa wɔru ge sɔw, mi gbee sinansu wãa?

Ma sina boko u wura u nɛɛ, wooda ye, ya wãawa dim dim nge mɛ Mɛdiba ka Pɛesiban wooda ya sãa. N n̄ koorɔ bu ye kɔsi.

¹⁴ Ma ba nɛɛ, too, wee, Danieli wi u sãa Isireliban turo be ba mwɛrima Yudan di, u n̄ nun garisĩ gãanu, u n̄ maa wunen wooda ye a nɔmu doke mi mem nɔwɛ. U ra win Gusunɔ kanɛwa tɔru baatere nɔn ita.

¹⁵ Ye sina boko u gari yi nua, yera win nukura sankira gem gem. Ma u gɔru doke u Danieli yara wooda ye sɔw di. Ma u kookari kua sere sɔw u ka dua. ¹⁶ Adama tɔn be, ba kpam menna ba da sina bokon mi ba nɛɛ, a yaayo ma Mɛdiba ka Pɛesiban wooda ya ku ra kɔsi sina boko ù n ye nɔma doke.

¹⁷ Yera sina boko u wooda wɛ u nɛɛ, bu Danieli yarama bu kpɛɛ wɔru ge sɔw, mi gbee sinansu wãa mi. Saa yera u nɔn sɔwɔ u nɛɛ, Gusunɔ wunen Yinni wi a sãamɔ baadomma mi, u nun faaba koowo.

¹⁸ Ma ba kpee bakaru tama ba ka wɔru gen nɔw kɔrua. Yera sina boko u win taabu ka win sina asakpɔbun yĩreru doke kpee ten wɔllɔ, goo u ku raa ka Danieli faaba ko.

¹⁹ Yen biru, u wura win sina kpaarɔ. Wɔku te, u n̄ di, u

ñ nɔra, u ñ maa kpune sinani goon bɔkuɔ. Meya u ñ maa dweeye doma te.

Danieli u yara baani

²⁰ Yera sina boko Darusi u seewa buru buru yellu u da wɔru gen mi fuuku fuuku. ²¹ Ye u yam mi turuku kua, yera u Danieli sokum wɔri ka nuku sankiranu u mɔ̀, Danieli Gusunɔn sɔm kowo, Gusunɔ wi a ra n sãamɔ wɛrabu sari mi, u kp̄ia u nun wɔra gbee sinan sin nɔɔn di?

²² Saa yera Danieli u nùn wisa u nɛɛ, yinni, wunen hunde yu daka da! ²³ Gusunɔ nen Yinni u win gɔrado gɔrima u gbee sinan sin nɔsu bɔkua. Su ñ man mɛera gaa kue domi u wa ma na ñ toraru garu kue win wuswaaɔ ka maa wunen wuswaaɔ.

²⁴ Yera sina bokon nukura dora ma u wooda wɛ u nɛɛ, bu Danieli yarama saa wɔru gen min di. Ye ba Danieli yarama, ba ñ mɛera gaa wa win wasi sɔɔ. Domi u Gusunɔ win Yinni naane sãa. ²⁵ Ma sina boko u wooda wɛ u nɛɛ, bu tɔn be ba raa Danieli taare wɛ mi mwaama bu kp̄ɛɛ wɔru ge sɔɔ, be ka ben bibu ka ben kurɔbu kpuro. Tɔn be, bu sere mam turi wɔru gen temɔ, gbee sinan si, su bu sɛsukawa su kukunu kɔsuka.

²⁶ Yen biru, sina boko u bwesenu kpuro tirenu yorua u nɛɛ, alafia ya n sosimɔ bɛɛ sɔɔ ya n dɔɔ.

²⁷ Wooda ye na wɛɛmɔ wee. Be ba wãa nen tem sɔɔ kpuro gesi, bu de bu Gusunɔ Danielin Yinni nasia kpa bu nùn bɛɛɛ wɛ.

Domi u sãawa waso.

U ko n wãawa sere ka baadommaɔ.

Win bandu ta ñ kpeemɔ.

Ten dam mu ko n wãawa sere ka baadommaɔ.

²⁸ Wiya u ra tɔnu wɔre u faaba ko.

U ra maamaakiba ka yĩrenu ko wɔllɔ ka temɔ.

Wiya u Danieli wɔra gbee sinansun nɔsun di.

²⁹ Darusin bandun waati ye sɔɔ, Danieli u kua tɔn boko sere n ka girari Sirusi Pɛɛsin bandu sɔɔ.

Danieli u gbeeku yɛɛ nɛɛ wa

dosu sɔɔ

7

¹ Bɛɛsasaa Babilonin sina bokon bandun wɔɔ gbiikuu sɔɔra Danieli u dosa. U kāsiru wa saa ye u kpī win kpin yerɔ. Yen biru, u yorua ye n weenɛ tɔmbu bu gia dosu ge sɔɔ. ² U gerua u nɛɛ, ye na wa kāsɪ te sɔɔ wɔkuru wee. Na woo gagu wa ga na wɔllun beri berika nɛn di ga nim wɔku bɔkɔn nim so. ³ Yera gbeeku yɛɛ beke nɛɛ yi yarima nim wɔku gen min di, yen gaa kun ka gaa weenɛ. ⁴ Ye na gbia na wa ya ka gbee sunɔ weenɛ ma ya gunɔ bakerun kasa mɔ. Ye na maa mɛɛra, yera na wa ba kasa ye wuna. Ma ba yen tii seeya ba yɔrasia nge tɔnu. Ma ba ye tɔnun bwisikunu dokea. ⁵ Yen yiruse ya ka yaa gɔba weenɛ ma ya ka yɛsi tia yɔ. Yɛsan kukunu itawa ya nɔɔ beri. Ma ba ye sɔɔwa ba nɛɛ, yu seewo yu yaa mwɛ. ⁶ Yen biru, na itase wa ya ka musuku gbeeku weenɛ ma ya kasa nɛɛ mɔ yen biru wɔllɔ. Ma ya winu nɛɛ mɔ. Ba ye yiiko wɛ yu ka bandu di. ⁷ Yeniban biru, yera na yaa nɛɛse wa nɛn kāsɪ te sɔɔ. Yaa ye, ya nanum mɔ. Ya maa dam mɔ too. Ma ya don sisugii bakanu mɔ. Yà n yaa mwa, ya ra yaa yen kukunu kɔsukuwa kpa yu di. Ye ya tiara kpa yu taaku taaku. Yaa ye, ya ñ ka yɛɛ gbiikii yi weenɛ. Kɔbi wɔkura ya mɔ. ⁸ Ye na kɔbi yi mɛɛra sã sã, yera na kɔbu piibu gagu wa ga yarima yen wirun di ga wãa yiɔnɔn suunu sɔɔ. Kɔbu piibu ge, ga kɔbi wɔku ten ita wuka. Ga nɔni mɔ nge tɔnu, ga maa nɔɔ mɔ ga gari mɔ ka tii suabu.

Gusunɔn siribu

⁹ Ye na mɛera tii, yera na wa ba sina kitaru yiimɔ. Ma na goo wa nge durɔ tɔkɔ u na u sina win sina kitaru sɔɔ. Yāa kpikinu fara farawa u doke. Ma win seri yi buriri fem fem. Win sina kita te, ta ballimɔwa nge dɔɔ yari bakaru. Mɛya maa ten naasun tii. ¹⁰ Ma dɔɔ yari bakaru ta yarimɔ win sina kita ten min di ta kokumɔ nge nim. Gusunɔn gɔradoba nɔrɔm nɔrɔm ba na ba nùn sāmɔ. Ma ben gabu ba yɔ win wuswaaɔ. Siri kowobu ba na ba sina. Ma ba tirenu wukia.

¹¹ Ye na kɔbu piibu ge mɛera ga tii sua gari gerumɔ, yera ba na ba yaa ye go, ba ye sua ba kpɛɛ dɔɔ boko sɔɔ. ¹² Gbeeku yɛɛ yi yi tie, ba yin dam wɔra. Adama ba dera yi wāa sere saa gaa.

¹³ Wɔku te, kāsɪ te sɔɔ, ye na maa wa wee. Na goo wa u sarama wɔllun di guru wii wuroru sɔɔ. Ma u da durɔ tɔkɔ win mi gia. Ma ba nùn susisia win wuswaaɔ. ¹⁴ Ba nùn bandu ka bɛɛɛ ka yiiko wɛ. Ma ba nùn gāanu kpuro nɔmu sɔndia. Bwesenu kpuro nu nùn sāwa. Win banda kun nɔru mɔ. Ta ko n wāawa sere ka baadommaɔ.

Kāsinun tubusianu

¹⁵ Nɛ Danieli nɛn bwɛra kun kpunɛ domi kāsɪ ni na wa mi, nu man nanda. ¹⁶ Yera na gɔrado ben turo susi be ba wāa mi. Ma na nùn bikia na nɛɛ, mba gari yi kpuron tubusianu. U man sɔɔwa u nɛɛ, ¹⁷ gbeeku yɛɛ beke nɛɛ ye, ya sāawa sinambu nɛɛ be ba koo bandu di di dunia sɔɔ. ¹⁸ Yen biru, Wɔrukoo u koo de win tɔn dɛerobu bu bandu mwa ba n dii sere ka baadommaɔ. ¹⁹ Ka mɛ, na kasu n gbeeku yaa nɛɛɛ ye ya ñ ka ita yeɔnɔ weenɛ min tubusianu gia dee dee. Domi yaa ye, ya nanum mɔ too. Yen donnu nu sāawa sisu ma yen nikisu su sāa sii gandu. Yà n yaa mwa ya ra yen kukunu kɔsukuwa kpa yu di. Yen ye ya tiara kpa yu taaku taaku. ²⁰ Na maa kasu n kɔbi wɔku ten tubusianu gia te ya mɔ yen wirɔ ka sere

maa kəbu piibu ge ga yarima yen wirun di ga wāa yionən suunu səw. Kəbi wəku ten ita ya wəruka yen wuswaaə. Ga nənɪ mə, ga nəw mə, ma ga gari m̀ ka tii suabu, ga maa nanum mə ga yionə kere. ²¹ Ma na kəbu piibu ge wa ga ka Wərūkoon tən dɛerobu tabu m̀ ga bu kamiamə. ²² Adama durə təkə wi, u na u Gusunən tən be gem wē. Sanam mɛ saa ya tura ma ba bandu di.

²³ Ma durə wi, u man tubusia u nɛɛ, yaa nnese ye, ya s̄awa bandu nnese te ba koo swī handunia yeni səw. Ban te, ta ñ ka garu weenɛ. Ta koo handunia kpuro go tu taaku tu munia muku muku. ²⁴ Kəbi wəku te, ta s̄awa sinambu wəkuru be ba koo ban te di. Yen biru, sunə goo wi u ñ ka ben goo weenɛ u koo sinambu wəku ten ita bandu yara kpa u bandu di. ²⁵ Sunə wi, u koo Wərūkoo gari kam gerusi kpa u win tən dɛerobu nənɪ s̄. U ko n maa kī u saaba ka woodaba kəsi. Ba koo nùn tən dɛerobu nəmu s̄andia sere saa ita ka bənu. ²⁶ Yen biru, Yinni Gusunə u koo sunə wi siri, kpa u nùn bandu yara mam mam sere ka baadommaə. ²⁷ Yen biru, ba koo ban ni nu wāa handunia səw kpuron dam ka nin yiiko Wərūkoon tən dɛerobu nəmu beria. Win bandu ta ko n wāawa sere ka baadommaə. Wiya sinambu kpuro ba koo s̄ kpa bu nùn mɛm nəwə.

²⁸ Ye nɛ Danieli na wa yera mi. Ye na ye bwisika, na nanda ma nɛn wuswaa burisina. Adama na ye kpuro berua nɛn ḡruə.

Danieli u yāa kineru

ka boo wa kāsiru səw

8

¹ Bɛesasaan bandun w̄əw itase səw, nɛ Danieli na kāsiru wa te na raa wa baasi. ² Sanam mɛ na kāsɪ te mɛera n man s̄are na wāa wuu bəkə ge ba m̀ Susiə Elamun temə. Ma n s̄are na wāa daa te ba m̀ Ulain bəkuə. ³ Ye na nənɪ seeya na mɛera, yera na yāa kineru wa ta kəbu bakanu yiru mə

ta yǎ daa ten dee deeru. Kǎbu teeru ta teeru dǎebu kere. Te ta dǎebu bo mi, tera ta kpia dǎkuru. ⁴ Yera yǎa kinε te, ta ten kǎbi soomǎ sǎo duu yeru gia ka sǎo yǎsan nǎm geu gia ka sǎo yǎsan nǎm dwaru gia. Yaa gaa sari ye ya koo ka tu gabirina. Goo maa sari wi u koo ten yibere wǎra ten nǎman di. Ta mǎwa ye ta kǐ. Ma ta kpǎamǎ ta dam mǎ.

⁵ Sanam mε na laakari mǎ, yera na mεera ma na boo wa ga yarima saa sǎo duu yeru gian di ka duki baka ga tem bǎsu ma n sǎare ga ñ tem deke. Boo ge, ga kǎba nanumgia mǎ gen nǎnin baa sǎo. ⁶ Ma ga tura sere yǎa kinε ten mi, te na raa wa ka kǎbi yiru mi, ta yǎ daa ten dee deeru. Ma ga yǎa kinε te gure ka gen dam kpuro. ⁷ Na gu wa ga yǎa te susi ka mǎru ga tu so ga kǎbi bǎaka. Yǎa te, ta kpána tu ka tii yina. Ma ga tu sura temǎ ga yasisimǎ. Goo sari wi u tu wǎra gen nǎman di. ⁸ Ma boo ge, ga kpǎa. Ye ga kpǎa ga kpa, yera kǎba baka ye, ya bǎara. Kǎba yen ayerǎwa kǎbi nne nanumgii yi kpia. Ma yi mεera handunian goonu nne kpuro sǎo, yen baayere goo teeru gia.

⁹ Saa kǎbi yin tian di, kǎbu piibu gaga yara ga kpǎa sǎo yǎsan nǎm dwaru gia ka sǎo yari yeru gia ka sere tem mε mu gea bo gia. ¹⁰ Ma ga seewa ga wǎllun tabu kowobu girari ma ga ben sukum ka kperi surura temǎ ga taaka. ¹¹ Ma ga maa seewa ga tabu kowo ben guro guro seesi. Ma ga bururu baateren yǎku te ba ra nǎn kue yǎrasia. Ma ga win sǎa yeru kǎsuka. ¹² Ga wǎllun tabu kowobu ka baadomman yǎkunu nǎma doke ga kamia toranun sǎ. Ma ga gem kasa kua temǎ. Ye ga bwisika gu ko kpuro, ya gu koorawa.

¹³ Ma na tǎn dǎero goon gari nua. Yen biruwa tǎn dǎero goo u gbiikoo wi bikia u nεε, sere saa yerǎ ba ko n baadomman yǎku ten kobu yǎrasie. Sere saa yerǎ kam kobu ko n wǎa gem sarirun sǎ. Sere saa yerǎ sǎa yee te, ta ko n disi duure mεsum. Sere saa yerǎ ba ko n wǎllun

dāakim s̄. ²⁷ Ma nɛ Danieli na kua s̄ɔɔ dabiru na barɔ. Na ñ dam m̄. Yen biruwa na seewa na nen s̄mburu m̄ te sina boko u man w̄. Ma na w̄a nandabu s̄ɔɔ k̄asi ten s̄. Domi ta ñ man yeeri.

Danieli u kanaru kua

win t̄ambun s̄

9

¹ Saa ye Darusi, Asuresin bii, Mɛdin bweseru u bandu dii Babilonin tem̄, ² win bandun w̄ɔɔ gbiikuu s̄ɔɔ, Danieli u tirenu m̄ɛrim̄ ma u girari mi Yinni Gusun̄ u win s̄m̄ɔ Yeremi s̄ɔɔwa u nɛɛ, w̄ɔɔ wata ka w̄kura Yerusalemu ya ko n s̄a bansu. ³ Ma u n̄ɔɔ b̄kua u saaki deewa u tii torom wisi nuku sankiranun s̄. Ma u kanaru koosi Yinni Gusun̄n mi gia, ⁴ u win t̄ambun toranu tuuba m̄.

U nɛɛ, Yinni Gusun̄, a kp̄a ma sa nun nasie. A ra wunen n̄ɔɔ mw̄ɛru yibie kp̄a a wunɛgibu k̄iru s̄ɔɔsi be ba nun k̄i ba wunen woodaba m̄m̄ n̄ɔɔwamm̄. ⁵ Sa tora, sa daa k̄sa kua, sa s̄a nuku k̄s̄urugibu, sa wunen gari yina, sa maa wunen woodaba sara. ⁶ Sa ñ wunen s̄m̄ɔbu swaa daki sanam m̄ɛ ba b̄s̄en sinambu ka b̄s̄en wirugibu ka b̄s̄en baababa ka b̄s̄en t̄ambu kpuro wunen gari s̄ɔɔwa. ⁷ Yinni Gusun̄, a s̄awa gemgii. B̄s̄era sa tora. Ma sa w̄a sekuru s̄ɔɔ gis̄ɔ b̄s̄ɛ Yudaba ka be ba w̄a Yerusalemu ka Isireliba kpuro be a yarinasia tontondeɔ ka turukuɔ ȳn̄ s̄ sa ñ nun m̄m̄ n̄ɔɔw̄. ⁸ Yinni, wee sa sekuru s̄ɔɔwa b̄s̄ɛ ka b̄s̄en sinambu ka b̄s̄en wirugibu ka b̄s̄en baababa. Domi sa nun torari. ⁹ Gusun̄ b̄s̄en Yinni, a sun suuru kuo wunen w̄n̄w̄ndun saabu baa m̄ sa wunen gari yina. ¹⁰ Sa ñ maa wunen gere swaa daki su sere nɛɛ, sa ko wunen woodaba sw̄i ye wunen s̄m̄ɔbu ba sun n̄ɔɔsia. ¹¹ M̄ya b̄s̄ɛ Isireliba kpuro sa wunen woodaba sara, sa ñ wunen gere swaa daki. Sa tora. Yen s̄na b̄ri yi a dera wunen s̄m̄ kowo M̄wisi u yorua

woodan tireru sɔɔ yi sun di. ¹² Nge meya a dera wunen gari yi kooru yi a neɛ, kaa beɛe ka beɛen wirugibu kua. A dera Yerusalemu ya nɔni swāaru wa tɛn bweseru ba ñ waare gam. ¹³ Wahala ye kpuro, ya sun deema nge me Mɔwisi u yorua woodan tireru sɔɔ. Ka me, sa ñ beɛen daa kōsa deri su wunen gem swīi kpa su wunen kīi geeru kasu. ¹⁴ Gusunɔ beɛen Yinni, wahala ye a neɛ, sa ko wa, yera ya sun deema. Ye a kua kpuro ya sāawa dee dee. Beɛera sa ñ nun mem nɔwɛ.

¹⁵ Gusunɔ beɛen Yinni, ye a sun yarama Egibitin tem di, wunen dam mu sōsira. A yīsiru yara te ta wāa sere ka gisɔ. Adama beɛe, sa durum ka daa kōsa kua gem gem. ¹⁶ Tē Yinni, na nun kanamɔ wunen durom sō, a de wunen mɔru yu doona wunen wuu Yerusalemun min di, ge ga wāa wunen guu te a gɔsan wɔllɔ. Domi be ba sun sikerene ba Yerusalemu ka beɛe wunen tɔmbu gema beɛen toranu ka beɛen baababan daa kōsan sō. ¹⁷ Gusunɔ, a nen nɔw swaa dakio kpa a nen kanaru nɔ. A wunen sāa yee te ta bansu sāa mi meerio wunen yīsirun sō. ¹⁸ Gusunɔ nen Yinni, a swaa dakio a nɔ. A nɔni seeyo a wuu ge ba ka wunen yīsiru sokumɔ meeri nge me ga bansu kua. Sa yē ma beɛen deera kun tura su ka nun gāanu ganu kana. Adama wunen wɔnwɔn bakarun sōna sa nun yeni kanamɔ. ¹⁹ Yinni, a beɛen kanaru nɔwɔ kpa a sun suuru kua. A beɛen gere swaa dakio kpa a ko ye sa bikia. A ku de n te wunen yīsirun sō. Domi wuna a wuu ge ka tɔn be kpuro mɔ.

Gabirie u kāsiru tubusia

²⁰⁻²¹ Sanam me Danieli u kana te mɔ u gari gerumɔ u ñ kpa, u wi ka win tɔmbun toranu tuuba mɔ, ma u Gusunɔ win Yinni kanamɔ win sāa yee deera ten sō, yera durɔ wi, Gabirie wi u raa wa win kāsī gbiikiru sɔɔ, u nùn yōsima ka dam u sura win bɔkuɔ saa yè sɔɔ ba ra yokan yākuru

ko. ²² U ka nùn gari kua u nɛɛ, na nawa wunen mi, n ka nun kãsi te tubusia. ²³ Saa yèn di a wunen kanaru torua, Gusunɔ u tu mwa. Yen sɔna na nun win gari sɔɔbu na, domi Gusunɔ u nun kī. Ñ n men na, a swaa dakio n nun kãsi te tubusia. ²⁴ Saa nɔɔba yirun nɔn wata ka wəkura Gusunɔ u himba kua yu doona u sere wunen tɔmbu ka wunen wuu dɛɛrɔ yakia toranu ka kɔsa kpuron di. Yen biru, u koo bu ben toranu suuru kua kpa u bu gem wē sere ka baadommaɔ. Gusunɔn sɔmɔbun gari ka kãsinun baa ya koo doona kpa tɔn dɛɛro goo u ko sunɔ. ²⁵ Ñ n men na, a bwisikuo kpa a tubu. Saa mìn di ba wooda wē bu Yerusalemu sɔmɛ bu bani, sere wirugii wi Gusunɔ u gɔsa u ka na, ya koo kowa saa nɔɔba yirun nɔn nɔɔba yiru. Yen biru, ba koo yen swɛɛ sɔmɛ ka yen gbāraru saa nɔɔba yirun nɔn wata ka yiru sɔɔ. Saa ye, ya ko n sãawa wahalan saa. ²⁶ Saa nɔɔba yirun nɔn wata ka yiru ye, yà n doona, ba koo wirugii wi Gusunɔ u gɔsa go. Goo sari wi u koo ka nùn yina. Kpa sunɔ kpao ka win tabu kowobu bu wuu ge, ka sãa yee te wisire bu kɔsuku kpa ba n asɔrɔ m̀ sere Gusunɔ u ra ka nùn kpeerasia nge mɛ u yi. ²⁷ Wirugii wi, u ko n ka tɔn dabiru nɔɔ tia sãa sere saa nɔɔba yiru. Saa ita ka bɔnun biru, u koo de yākunu ka abɔnu nu kpe kpa u gãa kɔsunu ko sãa yerɔ ǹn bweseru goo kun koore sere kam koo bi Yinni Gusunɔ u yi win sɔ bu ka nùn deema.

Danieli u tɔnu wa

Tigirin daarɔ kãsiru sɔɔ

10

¹ Sirusi, Pɛɛsin sina bokon bandun wɔɔ itase sɔɔ, Yinni Gusunɔ u ka Danieli gari kua wi, wi ba maa m̀ Belitasaa. Gari yi, yi sãawa gem. Yi ka nɔni swãa bakaru yã te ta koo na. Ma gari yi, yi nùn yeeri. Saa ye sɔɔra u kãsi te tuba.

² N deema u wāa nuku sankiraru sōo alusuma ita. ³ Alusuma ita ye sōo, u ñ dīa geenu ganu diire. U ñ yaa tende. Tam kun maa win nōo duure. Meya u ñ maa tii gum saware. ⁴ Wōōn suru gbiikoon sōo yenda nneese sōo, u wāa u yō daa te ba mē Tigirin bōkuo. ⁵ Yera u nōni sua u durō goo wa u yānu doke ni ba kua ka wēē damgii ma u kpaka sēke ye ba kua ka wura ye ya wee Ufasin di. ⁶ Win wasi yi ballimō nge kpee ni nu wuru beku nōni mō, ma win wuswaa ya ballimō nge guru maakinu. Ma win nōni yi ballimō nge dōo yari, ma win gāsenu ka win naasu sāa nge sii gan te ba wōriasia. Ma win nōo ga nōora nge tōn dabinun nōo. ⁷ Danieli turowa u kāsī te wa. Tōn be ba ka nūn wāa mi, ba ñ tu wa. Adama ba nanda ba duki sua bu ka kuke. ⁸ Wi turowa u yōra ma u kāsī te wa. Win wuswaa ya burisina. Ma win gōma dwiia u dam bia. ⁹ U durō win nōo nua ma u nanda u wiru tem girari. ¹⁰ Yera nōmu gaga nūn baba ma u diira u dūu winu ka nōm taranu soonamō. ¹¹ Ma u nēē, kīnasi Danieli, a de gari yi, yi kon nun sō, yi nun yeeri, kpa a se a yōra mi a wāa mi. Domi ba man gōrimawa wunen mi. Ye u nūn gari yi sōōwa u kpa, yera Danieli u seewa u yōra ma u diira. ¹² Durō wi, u gerua u nēē, Danieli, a ku berum ko. Domi saa dōma tēn di gari yi, yi nun yeeri, ma a tii kawa Gusunō wunen Yinnin wuswaa, saa dōma ten diya Gusunō u wunen kanaru nua. Yen sōna na na. ¹³ Pēēsiban sina boko u man seesi sōo yenda tia ma na sina win bōkuo. Adama wee Miseli wōllun tabu kowobun sunō turo u na u man somi. ¹⁴ Tē, na nawa n ka nun tubusia ye n koo wunen tōmbu deema sia. Domi sian gariya kāsī te, ta ka yā.

¹⁵ Saa ye u nūn gari yi sōōmō, yera wi, Danieli u tuka ma u mari. ¹⁶ Yera u gāanu wa nu ka tōnu weene ma nu na nu win nōo baba. Ma u nōo wukia u nēē, nen Yinni, nen wuswaa ya burisina, na ñ maa dam gam mō kāsī te na wan sō. ¹⁷ Nē wi na sāa wunen sōm kowo, amōna kon

ka kpĩ n ka nun gari ko. Domi na ò dam gam mǎ. ¹⁸ Wi u ka tǎnu weene mi, u maa nùn baba u dam kǎ. ¹⁹ Yera u nùn sǎǎwa u nɛɛ, a ku berum ko durǎ kĩnasi, alafia ya n ka nun wǎa. A tii dam kǎyɔ. Ye u ka nùn gari mǎ, yera u dam wa u nɛɛ, Yinni, a de a ka man gari ko. Domi a man dam kǎ. ²⁰ Durǎ wi, u nùn bikia u nɛɛ, a yē yèn sǎ na na wunen mi? Tē, kon da n Pɛɛsiban sina boko tabu wǎri. Nà n doona, Gerekiban sina boko u koo na. ²¹ Adama kon nun sǎ ye ya yorua gem tireru sǎ. Goo kun man somimǎ tǎn ben sǎ, ma n kun mǎ Miseli bɛɛ Isireliban kǎso,

11

¹ Wi nen tii na somi na dam kǎ Darusi Mɛdiban sina bokon bandun wǎǎ gbiikuu sǎ. ² Wee tē, kon wunɛ Danieli gem sǎ.

Sinambun tabu

Wee sinambu ita ba koo bandu di di Pɛɛsiǎ. Yen biru, sina boko nɛɛɛ u koo bandu di kpa u dukia gura n kere sina bokobu ita ye. Û n dam kua win dukia yen sǎ, u koo Gerekiban sina boko seesi. ³ Adama sina boko wǎrugǎ goo u koo se u dam bakam wa kpa u ko ye u kǎ. ⁴ Saa yè sǎ win banda dam kua, saa ye sǎra ta koo wǎruma kpa tu bǎnu ko handunian goonu nɛɛ kpuro sǎ. Win bibun bweseru ta ò ban te dimǎ. Ban te, ta ò maa dam mǎ nge mɛ ta raa sǎa. Domi ta koo karana kpa tu wura gabun nǎmuǎ.

⁵ Sina boko wi u wǎa sǎ yēsan nǎm dwaru gian banda ko n dam mǎ. Adama win sina asakpǎ turo u koo nùn dam kera kpa u nùn taare. Win dam mɛ, mu ko n kpǎ. ⁶ Wǎsu gasun biru, ba koo arukawani bǎkuna kpa sina boko wi u wǎa sǎ yēsan nǎm dwaru gian bii wǎndia u na sǎ yēsan nǎm geu gian sunǎn mi bu ka arukawani bǎke, bu suana. Adama wǎndia win dam mu koo kpe. Durǎ win tii u koo gbi, wi ka win bibun bweseru. Ba koo mam wǎndia win tii go ka be ba nùn yǎsirima ka win tundo ka tǎn be ba ka

nùn yāra waati ye sɔɔ kpuro gesi. ⁷ Goo u koo se nge kp̄ii p̄tura kuro win bweserun di u win tondon bandu di. Kpa u na u sina boko wi u wāa s̄ɔɔ yēs̄an n̄m geu gia mi w̄ari gb̄aranu s̄ɔɔ u ko ye u kī. Yēro u koo dam ko. ⁸ U koo ben b̄unun bw̄arokunu gura ni ba kua ka sii gandu ka ben gāa gee ni ba ka wura ka sii geesu kua u ka da Egibitiɔ. Kpa u ka sina boko wi u wāa s̄ɔɔ yēs̄an n̄m geu gia mi tonda saa fiiko. ⁹ Yen biru, sunɔ wi u wāa s̄ɔɔ yēs̄an n̄m geu gia u koo da u s̄ɔɔ yēs̄an n̄m dwarugii tabu w̄ari kpa u ḡosirama win temɔ.

¹⁰ Saa ye s̄ɔɔra win bibu ba koo tabun s̄ɔɔru ko kpa bu tabu kowobu menna ba n dabi too too. Bii ben turo u koo tabu se wi ka win tabu kowobu gabu, kpa u win tem n̄ɔ bura yeru sara nge daa te ta nim yiba ta b̄ɔ saramɔ. U koo s̄ɔɔ yēs̄an n̄m dwaru gian sunɔn gb̄araru w̄ari kpa u ḡosira u wurama. ¹¹ Saa ye s̄ɔɔ, sina boko wi u wāa s̄ɔɔ yēs̄an n̄m dwaru gia mi, u koo m̄aru se kpa u n̄m geugii wi, tabu w̄ari. N̄m geugii wi, u koo maa tabu kowo dabi dabinu menna bu wiɔnɔ w̄ari. Adama ba koo n̄m geugii win tabu kowo be kamia. ¹² S̄ɔɔ yēs̄an n̄m dwarugii wi, u koo tii sua win nasara yen s̄ɔ. U koo tabu kowo dabinu go. Adama ka mɛ, u ñ nasara wasi mam mam. ¹³ Yeniban biru, sina boko wi u wāa s̄ɔɔ yēs̄an n̄m geu gia mi, u koo maa tabu kowo dabi dabinu menna n kere be u raa menna yellu. W̄ɔsu gasun biru, u koo wurama ka tabu kowo be, ka tabu yāa geenu u n̄m dwarugii wi w̄ari. ¹⁴ Saa ye s̄ɔɔ, t̄n dabinu nu koo sina boko wi u wāa s̄ɔɔ yēs̄an n̄m dwaru gia seesi. T̄n k̄s̄obu ba koo maa nùn seesi wunɛ Danielin t̄mbun suunu s̄ɔɔn di wunen k̄asi ten gari yi ka koora. Adama ba koo ben tii kamia. ¹⁵ S̄ɔɔ yēs̄an n̄m geugii wi, u koo tem takanu ko kpa u wuu gb̄ararugisu mw̄eri. Saa ye s̄ɔɔ, ba koo s̄ɔɔ yēs̄an n̄m dwarugii wi, ka win tabu kowo damgibu kamia. Domi ba ñ dam wasi

bu ka tabu ko. ¹⁶ Wi u gesi seewa u nɔm geugii wi wɔri kpuro, yɛro u koo kowa ye u kɪ. Goo kun kpɛ u nùn yinari. Yɛro u koo mam da tem men mi n buram bo sɔɔ, kpa u go ye u nɔma tura. ¹⁷ Yen biru, u koo gɔru doke u na ka win tabu kowobu kpuro kpa u ka nɔm dwarugii wi bɔri yendun arukawani bɔke u nùn win bii wɔndia wɛ u sua kurɔ, kpa u ka swaa wa u win tem kam koosia. Adama win bwisi yi, yi n nùn yaramɔ. ¹⁸ Yen biru, u koo sɪira wuu si su wɔa nim wɔkun bɔkuɔ kpa u sin dabinu mwɛeri. Adama tabu sunɔ goo u koo win dam mɛ bua sere u kpana u mɔru kɔsia. ¹⁹ Saa ye sɔra u koo gɔsirama win temɔ u ka kuke win wuu gb̄ararugisu sɔɔ, adama u koo wɔruma u gbi, ba n maa win yira wasi. ²⁰ Wi u koo nùn kɔsire ko, u koo dam dio doke tem men mi n buram bo sɔɔ. Adama amɛn biru, dam dio wi, u koo bɔkɪra, n n mɔ mɔrun sɔ, n n maa mɔ tabu sɔɔ.

²¹ Wi ba gema, wiya ba koo bandu kɔsire ko. Ba n nùn sina yānu wɛɛmɔ. Bɔri yendu sɔra u koo na u bandu di ka taki. ²² Tabu kowo be ba koo yari bu nùn wɔrima nge nim, u koo bu kɔsukuwa u kpeerasia, baa ka mam be ba arukawani bɔkuan wirugii turo. ²³ U koo tɔn be u ka arukawani bɔkua nɔni wɔke. U koo bandu di kpa u dam wa ka tɔmbu fiiko. ²⁴ U koo da bera mi tem gem wɔa ka bɔri yendu kpa u ko ye win baababa ka win sikadoba ba n daa koore. U koo tem men dukia gura kpa u win bɔrɔba bɔnu kua. U koo mam bwisiku u gb̄aranu wɔri. Adama u n yeni mɔ n ka tɛ.

²⁵ U koo win dam ka win wɔrugɔru ka win tabu kowobu dendi u ka sɔɔ yɛsan nɔm dwarugii wi wɔri. Nɔm dwarugii wi, u koo maa se ka tabu kowo damgii dabinu, adama u n kamiamɔ. Domi ba koo nùn murafitiru kuawa. ²⁶ Be ba ka nùn dimɔ, beya ba koo nùn kam koosia. Ba koo win tabu kowobu yarinasia nge daa toran nim kpa bu gbisuku dabi

dabinu. ²⁷ Sinambu yiru ye, ba koo kasu bu kōsa ko, kpa mi ba dimō mi, bu weesu kuana. Adama yen gaa kun dimō. Domi kam koo bi, bu koo nawa saa ye ba yi mi, yà n tura. ²⁸ Sina boko wi u wāa sōo yēsan nōm geu gia, u koo gōsira win temō ka dukia baka. Swaa sōo, u koo Isireli be Gusunō u ka arukawani bōkua seesi. Yen biru, u koo gōsira u da win temō.

²⁹ Saa ye ba yi yà n tunuma, nōm geugii wi, u koo sōo yēsan nōm dwarugii wi seesi kparam. Adama u ñ nasara wasi nge mē u raa wa yellu. ³⁰ Domi tōmba koo na saa Kitimun di ka gōo nimkusu bu nūn wōri. Saa ye sōo, win kabia ya koo bōora, kpa u gōsira u wura. U koo Isireli be Gusunō u ka arukawani bōkua mi, mōru seesi kpa u n ka be ba arukawani ye deri nōo tia sāa. ³¹ U koo tabu kowobu sure bu Yinni Gusunōn sāa yeru ka ten agbara disi doke. Kpa bu tōo baateren yākuunu kpeesia. Kpa bu kam koosion bwāaroku kōsu gira yāku yeru mi. ³² U koo tōmbu nōni wōke be ba Yinni Gusunōn arukawani ye deri. Adama tōn be ba Yinni Gusunō yē, ba ko n yōwa dim dim ben daa gea sōo. ³³ Be ba bwisi mō, ba koo dabinu keu ko. Saa fiiko sōo, ba koo gabu go tabu sōo, kpa bu gabu dōo meni, kpa bu gabu yoru mwēeri, kpa bu gabun yānu gura. ³⁴ Saa ye sōo, ba koo somiru fiiko wa. Tōn dabira ba koo ka bu nōo tia ko ka murafitiru. ³⁵ Bwisigii ben gaba koo gbi bu ka bu sōwa bu dēera mam mam sere kpeerun tōru tu ka tunuma. Domi yeni ya koo koorawa saa ye ba yii sōo.

³⁶ Sina boko wi, u koo ko ye u kī. U koo tii sua u nēe, wiya u būnu kpuro kere. Kpa u Gusunō wi u kpuro kere wōmē. Wōmbu te, ta ñ ka nōo gerurō. Tōmbu ba koo nūn naane ko sere Gusunōn mōru yu ka sōōsira. Domi ye wi, Gusunō u gerua, ya koo koorawa. ³⁷ U ñ win sikadoban būnu gasirimō, u ñ maa būu wi tōn kurōba kī gasirimō, būnu kpuro gesi. Domi u koo tii sua n kpuro kere. ³⁸ Adama u

koo b̄uu s̄a wi u ra n gb̄aranu k̄ōsu wi win sikadoba ba ñ yē. U koo n̄n s̄a ka wura ka sii geesu ka kpee gobiginu, ka sere ḡaa ni nu gobi m̄o. ³⁹ U koo wuu si su gb̄araru m̄o tabu w̄ori ka win b̄uu wi u wa tem tukum di. U koo be ba b̄uu wi wura b̄eere w̄ē, kpa u de bu bandu di t̄n dabinun w̄all̄o, kpa u bu tem b̄onu kua mu n s̄a ben are.

⁴⁰ Kpeerun saa s̄o, sina boko wi u w̄a s̄o ȳēsan n̄m dwaru gia u koo ka maa n̄n sanna. Adama s̄o ȳēsan n̄m geugii wi, u koo n̄m dwarugii wi wukiri nge woo b̄ak̄o ka tabu keke ye dumi gawe ka maas̄obu ka goo nimkuu dabiru. Kpa u win tem w̄ori u sara nge m̄e nim mu ra daaru yibu mu sare. ⁴¹ Kpa u maa w̄ori tem men mi n buram bo s̄o. Adama Ed̄muba ka M̄oabuba ka sere Am̄oniban wirugibu ba koo n̄n kisirari. ⁴² U koo tem dabinu n̄ma sikerena. Egibitigibu ba ñ mam kisiram̄o win n̄man di. ⁴³ Sun̄o wi, u koo Egibitigibun wuraba ka ben sii geesu ka ben ȳa gobiginu gura. Libigibu ka Etiopigibu ba koo n̄n s̄a. ⁴⁴ Labaari ya koo na saa s̄o yari yeru gian di ka s̄o ȳēsan n̄m geu gian di yu n̄n nandasia. Saa ye s̄ōra u koo m̄oru baka se u t̄n dabinu go. ⁴⁵ U koo win sina kunu gira nim w̄ōku ka Yinni Gusun̄n guu d̄era ten baa s̄o. Saa yera ḡō u koo n̄n deema subaru ba kun n̄n somi.

Sanam d̄āakim

12

¹ Sanam d̄āakim s̄o, Mis̄eli, maleeka wi u s̄a tabu sun̄o, u koo seema, wi, wi u ka wun̄e Danielin t̄mbu ȳō. Saa ye, ya ko n s̄āawa n̄ni sw̄aarun t̄ru t̄n bweseru ta ñ koore saa min di bwesenu nu torua sere n ka saa ye girari. Saa ye s̄ōra wunen t̄mbu ba koo faaba wa b̄en ȳisa ya yorua w̄aarun tireru s̄o. ² Dabiru be ba d̄o sikir̄o, ba koo dom yanda. Ben gabu ba koo se bu ka w̄aru te ta ku ra kpe wa. Gabu ba koo maa se bu ka sekuru ka

nəni swāaru wa sere ka baadommaə. ³ Be ba bwisi mə, ba koo balliwa nge wəllun yam bururam. Be ba maa tən dabinu gem swaa sǎəsi, ba koo balliwa nge kperi sere ka baadommaə.

⁴ Wunε Danieli, a gari yi nenuə asiri sǎə kpa a yi yīreru koosi tire te sǎə bu ku ka tu wukia sere kpeerun saa. Sanam mε, tən dabinu nu koo yi gari kpa yēru tu sosi.

Kpeerun saa

ya ko n sǎawa asiri

⁵ Yen biru, Danieli u mεera ma u tǎmbu yiru wa ba yǎ turo daarun gooru gee, turo maa wǎa daarun gooru giə. ⁶ Ma turo u wi u yǎnu doke ni ba kua ka wεε damgii u yǎ daa ten nim wəllə bikia u nεε, saa yerə maamaaki yen kpeera koo na. ⁷ Yera Danieli u wa gǎrado wi, u win nǎma yiru kpuro yiiya wəllə ma u bǎrua ka wi u ra n wǎa sere ka baadommaən yīsiru u nεε, nəni swǎa te, ta ko n wǎawa sere saa ita ka bǎnu kpa tu kpe dǎma te ba Gusunən tǎmbun dam bua mam mam.

⁸ Danieli u gari yi nua adama yi n̄ n̄n yeeri. Ma u nεε, nen Yinni, aməna gari yi, yi koo ka wiru goora. ⁹ Yera u n̄n wisa u nεε, Danieli, a wunen laakari kpīiyə. Gari yi, yi ko n sǎawa asiri sere kpeerun saa yu ka turi. ¹⁰ Ba koo dabinu sǎrasia bu dεera mam mam. Tən kǎsəbu ba ko n kǎsa mə. Ben goo kun tubu ye ya kooramə. Adama be ba bwisi mə, beya ba koo tubu. ¹¹ Saa dǎma tən di ba koo tǎə baateren yǎku ni ba ra Yinni Gusunə kue yǎrasia ka saa ye kam koosion bwǎaroku kǎsu ga ko n wǎa yǎku yerə, ya ko n sǎawa sǎə nǎrəbu ka gooba wunəbu wəkuru sari (1.290). ¹² Doo nǎrugiiwa wi u tǎmana sere sǎə nǎrəbu ka gooba wunəbu ka tǎna ka nǎəbu (1.335). ¹³ Adama wunε Danieli, a de a tǎmana sere ka nǎrə. Saa ye sǎəra kaa wēra kpa a se a wunen are mwa kpeerun saa sǎə.

Bibeli Gusunɔn Gari

The Holy Bible in the Baatonum language of Benin, also called the Bariba language

copyright © 2013 SIM

Language: Bariba (Baatonum)

Translation by: SIM International

Bariba, Bibeli Gusunɔn Gari

This translation, published by the UEED/SIM au Benin, was published in 1996.

If you are interested in obtaining a printed copy, please contact the SIM at SIM, BP 15, Parakou, Benin.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-09-10

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 27 Sep 2019 from source files dated 26 Jun 2019

00601790-b883-5da1-83f2-d05a7fa289a8